

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron
w dniu 15 lutego 2018 r.

w sprawie Z. B.

skazanego z art. 148 § 1 k.k. z 1969 r. i innych,
wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnie
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 czerwca 1997 r.,
zmieniającym wyrok Sądu Wojewódzkiego w [...] z dnia 7 lutego 1996 r.,
na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej
bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 lutego 1996 r. Sąd Wojewódzki w [...] uznał Z. B. za winnego dokonania w tym samym czasie i miejscu, to jest w dniu 6 lutego 1993 r. w [...] dwóch zabójstw i za każdy z tych czynów na podstawie art. 148 § 1 kodeksu karnego z 1969 r. (dalej jako d.k.k.) w zw. z art. 30 § 2 d.k.k. skazał oskarżonego na karę śmierci, a na podstawie art. 40 § 1 d.k.k. w zw. z art. 44 § 2 d.k.k. na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na zawsze. Nadto Sąd na podstawie art. 203 § 1 d.k.k. w zw. z art. 58 § 1 d.k.k. i art. 60 § 1 d.k.k. skazał Z. B. za popełnioną w tymże czasie i miejscu kradzież biżuterii i pieniędzy na szkodę

pokrzywdzonych, po czym na podstawie art. 203 § 1 d.k.k. w zw. z art. 36 § 2 d.k.k. wymierzył mu karę jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Następnie Sąd na podstawie art. 66, 67 § 1, 68 § 1 i 71 § 2 d.k.k. wymierzył karę śmierci jako karę łączną zasadniczą i karę łączną dodatkową pozbawienia praw publicznych na zawsze.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 1997 r. Sąd Apelacyjny w [...] po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił orzeczenia o łącznej karze śmierci i łącznej karze pozbawienia praw publicznych i przy zastosowaniu art. 72 § 1 d.k.k. i art. 30 § 3 d.k.k. w miejsce kary śmierci wymierzył oskarżonemu kary jednostkowe dożywotniego pozbawienia wolności, w miejsce kar dodatkowych pozbawienia praw publicznych na zawsze orzekł pozbawienie praw publicznych na okres po 10 lat, wyeliminował ustalenie o dokonaniu kradzieży w warunkach przestępstwa ciągłego, w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, po czym na podstawie art. 66, 68 § 1 i art. 71 § 2 d.k.k. wymierzył kary łączne dożywotniego pozbawienia wolności oraz pozbawienia praw publicznych na 10 lat.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 czerwca 1999 r., w sprawie III KKN 286/98, oddalił kasację obrońcy skazanego, jako oczywiście bezzasadną, odstępując od sporządzenia uzasadnienia orzeczenia.

Od tej pory w imieniu skazanego wnoszono wielokrotnie wnioski o wznowienie w/w postępowania zakończonych wyrokami Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 czerwca 1997 r.

Gdy obrońca skazanego w dniu 24 listopada 2015 r. wniósł o wznowienie tego postępowania, wskazał następujące podstawy:

1) na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. „z uwagi na fakt, że po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty i dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, a co wynika z twierdzenia skazanego zawartego w jego piśmie z dnia 22.10.2015 (data wpływu do SN), że w trakcie postępowania nie »rozprawiono się ze znalezionymi narkotykami na miejscu zdarzenia«, »nie zidentyfikowano wszystkich odcisków palców«, »nie potwierdzono, że krew i nasienie z miejsca zdarzenia należały do sprawcy«, a podczas wizji lokalnej skazany znajdował się pod wpływem

środków odurzających i na skutek powyższego nie potrafił »logicznie opisać zdarzeń«. W konsekwencji powyższe skutkowało przyjęciem przez niego i Sądy wersji innej niż rzeczywista, a to pozwala na sformułowanie twierdzenia, iż skazany nie popełnił czynu przy uwzględnieniu kwalifikacji prawnej i jego opisu przyjętego zarówno przez Sąd I jak i II instancji”.

2) na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. „z uwagi na fakt, że po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty i dowody wskazujące na to, że Z. B. został skazany za przestępstwo zagrożone karą surowszą i nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary oraz błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary:

a. po wydaniu wyroku ujawniono nowe fakty, a mianowicie, że kara śmierci jest karą niehumanitarną, naruszającą godność człowieka oraz sprzeczną z normami międzynarodowymi oraz krajowymi, co wynika zarówno z rozstrzygnięć organów międzynarodowych, poglądów doktryny, oraz aktów prawa międzynarodowego i co powoduje, że równocześnie wznowienie postępowania z tego powodu powinno nastąpić także w oparciu o art. 540 § 3 k.p.k.;

b. po wydaniu wyroku ujawniono nowe fakty, a mianowicie, że kara śmierci, oraz kara dożywotniego pozbawienia wolności, którą w konsekwencji orzeczono, jest karą surowszą niż mógł orzec Sąd w dacie wyrokowania, co dokonało się wskutek naruszenia art. 2 § 1 d. k.k.;

c. po wydaniu wyroku ujawniono nowe fakty, a mianowicie, że kara śmierci, oraz kara dożywotniego pozbawienia wolności, którą w konsekwencji orzeczono, zostały wymierzone z pominięciem okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary, tj. że Z. B. w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji był osobą młodocianą, a nadto podjął współpracę z organami ścigania i wyjaśnił wszelkie okoliczności faktyczne zdarzenia”.

3) na podstawie art. 440 k.p.k. i 389 d.k.p.k. (...) „z uwagi na fakt rażącej niewspółmierności orzeczenia”.

4) na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. i art. 9 § 2 k.p.k. zasygnalizował konieczność wznowienia postępowania „z uwagi na fakt zaistnienia bezwzględnych podstaw uchylenia orzeczenia, a mianowicie, w wydaniu

orzeczenia Sądu I instancji brała udział osoba nieuprawniona lub niezdolna do orzekania bądź podlegająca wyłączeniu”.

Na mocy postanowienia z 16 marca 2016 r., sygn. akt III KO 101/15, Sąd Najwyższy w części oddalił wniosek, a w pozostałej części stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu (k. 1383).

Następnie, Z. B. pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 2 września 2016 r. oraz kolejnymi licznymi pismami zwrócił się o wznowienie przedmiotowego postępowania.

W swoim piśmie z dnia 2 września 2016 r. (uwagi te ponawia również w kolejnych pismach) skazany podnosi, że:

1) w procedowaniu przed Sądem Wojewódzkim w [...] doszło do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k., a to z uwagi na okoliczność, że pierwotnie sprawa była prowadzona pod sygn. akt II K .../93 i rozprawa główna odbyła się już w dniach 14, 15 i 16 grudnia 1993 r. przed określonym składem orzekającym, a następnie – po zmodyfikowaniu treści aktu oskarżenia – sprawa, teraz pod sygn. akt II K .../94, rozpoznawana była już przed innym składem Sądu, który uległ zmianie, a rozprawy nie prowadzono od początku.

2) poprzez wymierzenie kary grzywny, która nie podlega łączeniu z karą śmierci z pkt VI wskazanego już wyroku Sądu Wojewódzkiego w [...], doszło do wystąpienia bezwzględnej przyczyny uchylenia orzeczenia, która zawiera się w treści art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., gdyż zachodzi sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiająca jego wykonanie.

3) doszło do podpisania zarządzenia o przyjęciu apelacji od wyroku Sądu Wojewódzkiego w [...] przez sędziego M. W., który zasiadał w jego składzie orzekającym, a więc sędziego podlegającego wyłączeniu z mocy prawa od udziału w sprawie, gdyż wydał skarżone orzeczenie, a przy tym inny sędzia tego składu orzekającego – W. K. – nie wystawił sędziemu M. W. dokumentu uprawniającego do wydawania zarządzeń, które to okoliczności stanowią uchybienia art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

4) doszło do wymierzenia kary rodzajowo nieprzewidzianej i nieznannej w chwili czynu za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k., tj. „zamiany” kary śmierci na karę

dożywotniego pozbawienia wolności zamiast na karę 25 lat pozbawienia wolności, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą zawartą w art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k.

Rozpoznając tę sprawę, Sąd Najwyższy, na mocy postanowienia z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt III KO 70/16, również stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu (k. 1442).

Natomiast w dniu 20 września 2017 r., w sprawie o sygn. akt III KO 76/17, Sąd Najwyższy postanowił odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności (k. 1605).

W następnej kolejności, w dniu 18 października 2017 r., w sprawie o sygn. akt III KO 46/17, Sąd Najwyższy stwierdził brak podstaw wskazanych przez Z. B. do wznowienia z urzędu postępowania w sprawie Sądu Wojewódzkiego w [...], o sygn. akt II K ../94.

W dniu 5 listopada 2017 r. skazany Z. B. złożył kolejny wniosek o wznowienie w/w prawomocnie zakończonego postępowania zarzucając, że Sąd Najwyższy nie dostrzegł obrazy przepisów art. 2 § 1 d.k.k. oraz art. 45 d.k.k. i art. 70 § 1 d.k.k. Podniósł, iż do obrazy w/w przepisów doszło z tego powodu, że nie jest dopuszczalne stosowanie częściowo ustawy nowej, a częściowo dawnej – a podczas, gdy grzywnę wymierzono na gruncie ustawy dawnej, to karę pozbawienia wolności – na podstawie ustawy nowej, przy czym nie powinny one podlegać łączeniu. Nadto, ponieważ doszło do „częściowej zmiany wyroku” przez procedujący w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy – to „Sąd Najwyższy nigdy nie rozpoznał sprawy II AKa ../97 jako częściowo zmienionego wyroku II K .../94”.

Podnosi przy tym szereg innych uchybień, które miały wystąpić w czasie procedowania w sprawie II AKa .../97, a mianowicie: apelacja została przyjęta przez sędziego niebędącego prezesem sądu, ani przewodniczącym wydziału (a będącego „urzędnikiem PRL-owskiego systemu”, „członkiem aparatu represji wobec Polaków”); sporządzenie uzasadnienia w sprawie II K ../94 trwało 13 miesięcy; nie stwierdzono, od kiedy biegnie okres pozbawienia praw publicznych. Zakwestionował też wydanie zarządzenia o przyjęciu apelacji poprzez „przywłaszczenie funkcji prezesa sądu” przez jednego z członków składu Sądu wydającego wyrok w jego sprawie w pierwszej instancji, co stanowić miało zaprzeczenie niezawisłości sędziowskiej, a przy tym sędzia ten wydawał wszystkie

zarządzenia w sprawie. Wnioskodawca podważał również zamianę kar, której dokonał Sąd Apelacyjny w [...], o której mowa była na wstępie, a także wyeliminowanie działania w warunkach przestępstwa ciągłego, z drugiej zaś strony kwestionował niezastosowanie przywołanej wcześniej nowelizacji Kodeksu karnego z 1969 r. już przez Sąd Wojewódzki w [...]. Skarżący wniósł przy tym o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu ewentualnego sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania. W kolejnym piśmie, złożonym do akt sprawy w dniu 2 stycznia 2018 r., skarżący dodatkowo podniósł, że zaistniały w sprawie nowe fakty i dowody, a mianowicie, iż skazany w chwili popełnienia przestępstwa miał ograniczoną zdolność rozpoznawania czynu lub kierowania swoim postępowaniem, z uwagi na wcześniejsze spożywanie alkoholu, a nie została zarządzona obserwacja psychiatryczna, chociaż w czasie odbywania kary pozbawienia wolności został umieszczony w szpitalu psychiatrycznym (sąd ujawnił wyniki obserwacji zarządzonej w innej sprawie). Nadto, odnosi się obszernie do nieprawidłowości i niezgodności z prawem orzeczenia kary w postaci kary śmierci. Podnosi też, że "sędziowie Sądu Najwyższego świadomie nie wypełnili obowiązków prawnych i akceptują nieprawidłowości", a wszyscy sędziowie i prokuratorzy zajmujący się jego sprawą przez ostatnie 20 lat nie spełnili „obowiązków ustawowych i zaniechali podjęcia inicjatywy w kierunku wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy”. W kolejnym zaś piśmie stwierdził, że wszystkie wyroki, które zapadły w jego sprawie, zostały wydane „z udziałem bandziorów, sędziów systemu totalitarnego”.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. przepisem art. 545 § 3 k.p.k. – dodanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r., poz. 1247) – sąd odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, bez wzywania strony do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność. Co istotne i co należy wyraźnie podkreślić to fakt, że w trybie art. 545 § 3 k.p.k. sąd nie rozpoznaje merytorycznie wniosku i nie bada także jego zasadności pod kątem ewentualnych podstaw wznowienia. Natomiast wniosek taki podlega kontroli o charakterze *quasi* formalnym, pod kątem hipotetycznej

możliwości wznowienia (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2015 r., II KO 49/15, OSNKW 2016, z. 1, poz. 5*).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że pisma skazanego Z. B. nie zawierają argumentacji, która pozwoliłaby na ustalenie, że w sprawie miały miejsce okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania ujęte w art. 540 § 1 - 3 k.p.k. Podkreślić należy, że sprawa tego samego skazanego o wznowienie postępowania zawisła już kilkakrotnie przed Sądem Najwyższym – rozpoznawana była zarówno w zakresie podstaw wznowienia na wniosek, jak i z urzędu. W żadnym wypadku nie stwierdzono, by zaistniały jakiegokolwiek podstawy do wznowienia postępowania. Podkreślić trzeba, że wniosek Z. B. ocenić należało właśnie jako oczywiście bezzasadny w powyżej wskazanym rozumieniu. Skarżący nie podnosi bowiem tego rodzaju okoliczności, które mogłyby stanowić podstawę wznowienia postępowania.

Z analizy pism przedstawionych przez skazanego w obecnej sprawie oraz pisma zawierającego wniosek o wznowienie postępowania wynika, że opierają się ponownie na tych samych argumentach, co przedstawione w poprzednich sprawach toczących się przed Sądem Najwyższym w wyniku składania kolejnych wniosków o wznowienie postępowania przez tego samego skazanego: o sygn. akt III KO 101/15, III KO 70/16, III KO 76/17 oraz III KO 46/17. Również i z tego więc względu, omawiany wniosek jest oczywiście bezzasadny, bo za taki niewątpliwie uznać trzeba wniosek podnoszący kolejny raz okoliczności, które były już uprzednio rozważane przez Sąd wielokrotnie.

Żadna z szeroko omawianych przez skarżącego okoliczności nie stanowi wymienionych w ustawie podstaw do wznowienia postępowania, którymi są wyłącznie: popełnienie przestępstwa w związku z postępowaniem, gdy istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (jednak w tym przypadku przestępstwo to musi być stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu) – a także to, iż po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Zaistnienie żadnej z tych podstaw wznowieniowych nie zostało przez skazanego uprawdopodobnione w złożonym przez niego wniosku. Skarżący całkowicie pomija te okoliczności, że przesłanki

związane z zastosowaniem przez Sąd Apelacyjny w [...] nowelizacji do Kodeksu karnego z dnia 12 lipca 1995 r., zostały już przeanalizowane w przywołanych postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2016 r. (III KO 101/15) oraz z dnia 21 marca 2017 r. (III KO 119/16).

Z pewnością fakt spożywania przez niego alkoholu nie może stanowić takiego „nowego faktu lub dowodu”, a to z tej przyczyny, że popełnienie czynu w stanie nietrzeźwości nie prowadzi do zniesienia bądź ograniczenia poczytalności w rozumieniu art. 31 § 1 lub 2 k.k.

Wskazać też można, że zgodnie z art. 43 § 2 k.k. pozbawienie praw publicznych, zakazy i nakazy obowiązują od uprawomocnienia się orzeczenia.

Reasumując podkreślić należy, że w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje się na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku. Nie ocenia się w tym postępowaniu poprawności przeprowadzonego postępowania sądowego pod kątem wystąpienia względnych przesłanek odwoławczych z art. 438 k.p.k. Nie bada się również oceny zasadności orzeczeń proceduralnych w sprawie sądów, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej – ani tym bardziej nie orzeka się o faktach branych pod uwagę na podstawie ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U.2017.2186 j.t.). Sąd w ramach postępowania wznowieniowego jest uprawniony badać tylko to, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące znaczne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego, a nie czyni samodzielnie ustaleń faktycznych na podstawie tych dowodów.

Takich faktów i dowodów w odniesieniu do wniosku skazanego opartego o podstawę wznowieniową z art. 540 § 1 - 3 k.p.k. w sprawie niniejszej nie ma, co skutkowało musiło jego oddaleniem, jako oczywiście bezzasadnego.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

